

trần hồi 2 giờ chiều tới 8 giờ tối từ trong đất thổi ra biển. Trận thứ nhì từ 10 giờ tối đó đến 3 giờ khuya ngoài biển thổi về đất.

Trần sau đây dữ lắm không khác nào trận bão năm 1903 tại Hà-nội. Các đường quan lộ hải nên trồng cây từ Thanh-hóa chạy ra đến Sơn-sơn bị hư-hại to, đường giáy thép bị đứt, cột sắt quanh co sát đất. Tại Sơn-sơn nhà cửa hư hại rất lớn, lại có hai mạng sanh linh. Nhà hàng ông Fortin sập nát để chết 4 thàng biển, khi gió thổi ông Brunner là quan kiểm-lâm ở Phu-đoan trong cơn ấy có mặt tại đó, ra sức đi cứu cấp các kẻ bị nhà đổ, còn nghe tiếng kêu rên.

Thiệt là lệ tay mà cứu sống không kịp, chừng kờ ra được thì 3 người chết, còn một người ngất-ngờ, đem đến nhà thương liền thả nổi. Ông Fortin bị trận bão này thiệt là đến con mắt này thêm một giờ, khi ấy có một chục người bỏ hàng, họ rằng sức đi bơi ngoi ghech mà cứu rương tráp họ rồi liền đi về mau mau. Có chiếu cái nhà khác cũng bị sập nát, hai cái mái cũ cũng tiêu-diêu. Đinh quan Sĩ, nhà ông Kiêm và Thương-chánh đều bị thổi bay. Nhà hàng thổi thì khỏi bị hại, là vì ở không nhằm hướng gió thổi. Nhà khách bị gió thổi giạt quá lật úp chông gong, mà là khách đi rồi.

Đó, chớ khản quan thấy sự hư hại vậy thì biết báo là ngoài biển sao?

Các thuyền lưới ở ngoài biển chạy về cho quan hay trước rằng có bão.

Đúng 8 giờ, gió thổi mạnh quá plafon nhà hàng nước đường, kèo rui kêu reo reo. Gió hơi yếu ngọn thì các bộ hành ai đều bỏ phòng này, cùng gió thổi lại thì đến ba con nít chun vào mà trốn, còn đờn ông thì chun dưng ngựa, dưới giường. Song le nước cứ nổi lên nên bộ hành phải dời chỗ, chạy vào phòng tắm mà tị nạn cho đến sáng.

Bắc-Kỳ

Bảo tổ

Tại Sơn-sơn ở Tonkin và tại xứ Chà-và có bảo tổ, hư hại nhà cửa nhiều. Nhà gare xứ Cẩm-buà bị gió tốc hết 40 thước nước, trường Anh-Huê mới cất tại xứ Chà-và cũng bị hư hại to. Hàng mố (khôn) bị bão thổi hải có hơn 2 muôn đồng.

Bảo tổ Chà-và 2 ngày làm cho lúa bấp điếu tăng, các mố bị hại.

LỊCH-BÔNG (Extrême-Orient)

Chư Đốc-quan diên thuyết

(Conférence de Tout-chiam)

Các Đốc-quan hướng Bắc hải là có tính giết trừ đám loạn hướng nam, hứa sẽ trị lực cùng thủ tướng Doan-kỳ-Thoại.

Ông tướng quân Tsao-Ko-ven là Đốc-quan Trục-lộ đáng chỉ làm Bình Nam Đốc-quan hay bốn tỉnh Hồ-nam, Quảng-lý, Quảng-dông, và Tân-uyển, tức thì tu diên tín cho các tỉnh hay rằng họ chánh-phủ giao binh ngày nào thì ngài liền hạ Dương-tri-giang Các Đốc-quan Hồ-bắc, Giang-tô, Giang-tây từ thuở này có dạ hòa bình, mà lại là phe của Phụng-quốc-Chương nên thuận theo vị chánh-phủ. Các Đốc-quan làm tờ châu tri cho các báo hay rằng.

1° Trong việc tuyên cử Giám-quốc, không chịu can dự, để cho Hạ-nghi-viện thông thả muốn chọn ai thì trị y.

2° Việc binh-nam là quyền của chánh-phủ Trung-ương, chúng tôi không phép can thiệp, chỉ lo cho trong tình an tịnh mà thôi ai khuấy rối thì sẽ bị trừng trị liền.

3° Việc hộ trì ranh Mãn-châu, ranh Mông-cổ và ranh Khất-đơn là việc chánh-phủ phải hết lòng châu tất, chúng tôi sẵn dạ vâng giữ các lệnh chánh-phủ ra và sẵn lòng hộ trì quốc vận.

Ngày mùng 7 juillet ba đốc quân ở, tỉnh Trung-ương tu diên tín về kinh rằng bằng lòng chọn **Từ-thế-Xương** lên ngôi giám quốc (ông này già cả tuổi hơn 70, làm quan đã nhiều triều, từ nhà Thanh cho đến nay).

Bởi đó thủ tướng Doan-kỳ-Thoại còn quyền thế rất to. Chờ nghe tin đồn huyện rằng chánh-phủ muốn huê với hướng nam.

Nhứt-bôn

Vì đó mắt, nhơn công mắt, bô ban van sự mắt, nên thu phải mắt, giá tâu có lấy cái trong

tài mà tinh, mỗi 1000 kilos là một tonne giá là 1000 \$ hoặc 1300 \$, mắt hơn ngày thường từ 200 đến 500 \$. Bền Huế-kỳ không có mắt vậy, giá ấy cao hơn giá Huế-kỳ 40 %.

Từ giờ A-lê-mán cầm tại Nhứt coi bộ đau, tuy là đồ ăn ngon mà vị cũng quá cho nên buồn bã. Có quan lượng-y vào viếng thì từ A-lê-mán xin bớt hàng rào để cho xem phong cảnh mà giải muộn. Có nhiều người coi bộ khờ khạo mất trí rồi, quan thấy nghe xin như vậy liền cho chạy t cho quan trên để làm vữa lòng họ.

Singapore

Bạch nhứt sang đoạt. — Tại đường Market hồi hạ ngọ, thiên hạ qua lại đống đống mà có 2 tên-Chinoa làm bộ đi đưng một tên lái-phủ rồi một đota thô tay lấy lệ 1 cái bóp đưng 800 bạc và 1 cái ngân phiếu 3000 \$ mà chạy miết, còn tên nọ thì kéo tên tài phủ mà mang la, hăm dọa, tên tài phủ bị chưởi mìn mìn miệng trả lời, kể thò tay vào túi để biết mất bóp bạc. Thằng còn ở lại dang cao để thấy cơ mưu đã bại lộ bèn dợm chạy mà mất thiên hạ vậy đưng nên nó chạy không thoát, bô-lê đem giam và hỏi thì đó khai rằng không biết tên kia. Bô-lê chấp lĩnh-tử đi vậy các hãng bạc là tại-Nhứt phải đi lĩnh 3000 \$ bạc ngân phiếu đó, có lẽ thắng gian t sẽ tới đó mà chịu tội.

TẠP TRỜ

(Variétés)

Phụ mẫu ái tử vô sở bất chí

(Les parents aiment bien leurs enfants)

Hôm tôi thứ năm thì 7 giờ rưỡi tại Bót quận thứ nhứt quan có và các biệu sửa soạn dùng cơm, thình lình có một người dưng bà tay cầm hèo, chạy đại vào Bót mà la in đi rằng: « Con tôi vì bắt ăn trộm mà bị nó đập chết trường chủng voi ở trong vườn thú. Cay hèo này là cây ăn trộm dưng mà giết con tôi! »

Quan Có và các biệu khi hỏi rõ các đầu thì nín cười hết sức.

Song le bốn phận mình là kẻ tuôn do tề sát. Ngừi ta đến thưa như vậy không phép diên nhiên, cho nên các biệu đứng dậy bảo thim họ dẫn đường. Khi đến trước chủng voi thì chấ thấy chi, chỉ thấy cậu Tô-bý (là con voi) đang dợm tời đưng lui, lầy với má xà xà. Nhỏ tử thì, nào đầu máu biệu đi đầu mắt rạo.

Các biệu hỏi thim họ thì coi bộ bợ ngỡ, nên các ông tính vào đến người Tây giừ vừn mà hỏi trị sự trước sau. Người giừ vừn khi bị gập đưng đưng cơm thấy biệu Đốc-lich vô đong lại đặt mớì nời. Các ông mớì chi thim đầu cáo mà nói rằng: Ngừi dưng bà này đến Bót thưa rằng con nó bị ăn trộm đập chết.

Người giừ vừn cười mà rằng: **Đề tới đem thây nó ra** thì coi bộ trẻ dẫn cậu ta ra. Sở là cậu ta ăn cắp vật bị bắt tại trạ mà là đưng con. Mớì thấy vậy mới chạy đân Bót mà thim tiếng họa may cứu được con mình dưng.

Ấy là lòng me thương con mà tình vụng về như rứa. Các biệu bèn đưng cậu ta về Bót, còn me nó thì thạ, vì đại chứ không phải là có ý chi trái.

Me thương con như biển hồ lai láng
Con thương mẹ có chín tháng 10 ngày

Thuật chuyện một người con thảo nước Nam

Đời vua Gia-Loog, tại tỉnh Quảng-ngãi, huyện Bình sơn, có một người tên là Ng-văn-Danh, mẹ mất sớm, thờ cha rất chí hiếu. Một hôm ông cha vào núi thăm ruộng, bị cạp bắt ăn hết một vò, Nguyễn-văn-Danh nghe tin, một mình vào ruộng đem thây cha về chôn cất xong rồi, đem ngày to làm bầy, đào hăm, bắt cạp đưng trả thù cho cha. Trước khi ông ta vào

đem thây cha về, thì thây dưng chun con cạp đó, có một càn sau nỏ thoa, thì đá lấy giầy thốc vòng mà gài lại. Sau khi ông ta đánh bầy được cạp nhiều vò, d, làm như vậy đã ba bốn năm; qua năm sau bầy được một con cạp, ba chun lớn, lại có chun sau nhỏ, liền lấy chạc giầy làm gài lúc trước đó, đem ra đợ với càn con cạp, in ai không sai, bầy lấy dao về để thít cạp ấy ăn tươi, ăn đã bốn năm ngày, mới hết, sau sanh một chứng bệnh le, miệng cứ hùm hét như cạp, lần lần uống thuốc giải độc mới lành.

Thưa ôi!
Độc lòng bao quân công phu,
Quyết tình giết cạp trả thù cho cha.
Rờ ràng hiểu từ nước ja,
Đem thây bầy đập mớì-là đạo con.
Trăm năm sự tích lầy cò,
Ngàn năm bia miệng để mơn tiếng khen.

Tịch đi-đoan tân luận

Nay trừ không dứt đi-đoan

Àt còn mớì hai, **Đông-bang** lau đời!
Gâm việc đi-đoan nước ta hãy còn nhiều đêu lắm lắm. Mỗi năm nò hai đi-đoang ta, những người mớì tta. cũng đem xuống sông bạc triệu với nò má chớ! Ai vậy mà lại còn giết lầm người chết oan, chết ức mới là đàng đàng lỏng rớt dạ cho Chủng-tực ta làm đó.

Đông-bang ôi!
Hãy xét cho kĩ, nghĩ cho cùng mà buớng rời các mớì đi-đoan, đặng tri-hóa ngu-mê mà lo vầy-vùng với đời, chớ tin nhiệm nò rời cứ mong làm đêu huyện-hoặc thì ngày giờ còn ở đâu mà đui co với thê?

Theo ý ngu tôi nghĩ; nếu chứng nào làm đưng như vậy, thì việc đi-đoan ắt là mau tuyệt:

1 là Chánh-lphủ phải nghiêm cấm những là Thây pháp, Cò bồng, Thây tướng ưng, v.v.

2 là, chư-vị thượng-lưu, lo kiểm 1 phần tín chi, mà thay thế số thuế nhập của những là: Giấy tiền, vàng bạc, than-y, giầy quán, giầy áo, và nhang. (A) Mấy mớì này tuy chẳng phải grom đao súng ống chi, chớ cũng hai công giết mạng người làm lức.

3-nữa là, chừng nào nước ta phát hiệu 1 hiệu Báo hay đặt là Tịch đi-đoan Báo. Báo này chuyên rờng 1 việc lo phưng trừ khử các việc đi-đoan trong nước mà thôi; ít luận qua việc Sĩ, Nông, Công, Cồ.

Theo ý ngu của tôi thì tôi tưởng vậy đó, còn quí vị cao kiến nghĩ cho muốn dứt việc đi-đoan thì phải làm thế nào? chừ-vị có chừơc chi hay thì chừơc nên bày ra

cho mọi người chám nom theo đó mà làm.

Chư đống-bào ôi!

Việc đi-đoan tuy không binh anh như grom máy, như súng sáu, như thuốc độc, như set nỏ mớì đầu; song nò cũng hại mạng người chết nhiều cách thim khỏ, chôn nhiều người mục danh, yếu trí, bại hoại thân đanh, diều tang sự-nghiệp, xua này cũng đã hại biết bao nhiều là kiệt-nữ, anh-bàng.

Huyền thì nhứt thà:

Hỡi Đông-bang!

Mé tin làm gì thời đi-đoan?
Thần chớ-sở!
Nghiệp điếu-tàng!
Trợ: đáu (1) bởi nhiệm, chôn nhiều ả!
Đứt cò(2) vì vương, lụy niêm chăng!
Ngheo rả uổng!
Thuốc cang oan!!!

Lê-Mai, tiền luận

Lời phê Chử bút. — Muốn công phá đi-đoan chẳng chi hay cho bằng học thây nếu không có học thì đêu đêu grom trưon mắt, học cũng không chừ-vị đi-đoan cũng học sát, hơn đống, phải đưng cái mà trừ mớì tuyện.

(1) Nhiều có nhiệm rồi, cạp đáu đi tu; chừ chôn mớì cái danh gì 1 kiếp binh-sanh này.

(2) Làm cạp vương đi-đoan vào trí rồi, thì tin đêu « sai đưng thành binh » kia nò v.v.

Nhữy học ra làm giế, làm đêu đái bị bả; xua này chừ-vị vậy, biết đưng-chang?!

(A) Kiểm 1 phần tín, lập vô số-ý đưng trường cho thành-phủ, đưng đưng cho nhập cang những giấy tiền, vàng bạc, v.v.

PHI-LUẬT-TÂN LỊCH-SỬ

Thiên niên Phi-luật-Tân

(Philippines = Célulo Mani)

II

Muốn nghiên cứu lịch-sử Phi-luật-tân, phải chia làm ba hồi: Mớì là hồi còn què lăm, hai là hồi người Tây-ban-nha sang quân hạ, ba là hồi người Mỹ-quốc sang quân hạ.

Phi-luật-tân thuở xưa là một cái gò cũ-lao vắng vẻ quanh hiu, những rừng rậm hang sâu, đêu là các loài cầm thú ở chung chạ với người. Thờ-nhơn đó lúc bấy giờ ở trên lan cùng góc bề cạnh non, mình không áo quần, đát không nhà cửa, chừ nghĩa không có, phong tục không đêu, khác khác nào loài người đời Bàn-Cổ.

Đến khi người cũ-lao Bà-lai-giu và người cũ-lao Madagascar rừ rần nhau đi qua trị các chỏ Mindanao lần đến Lữ-tống, thấy thỏ đả hoang

— **Thắng khốn!** Ai biệu mầy đi mua thuốc gì mà lạc lẻo như rơm mạt vậy, tại mầy đại thi phải rút lấy cho hết. Bầy giờ đát mầy phải chạy mau, mua cho tao mớì gói **BASTOS**, tao ưa hủi thừ thuốc đó thôi. — Dạ, thưa vâng!

THUỐC LÀ VẤN NHIỆU JOB
 là một hiệu thuốc tốt nhất. Những người ghiền thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khỏi hư phổi, không ráo có bệnh, thì nên dùng thuốc hiệu này mà thôi. Vì thuốc này có các quan chuyên-môn thì đồ ở những đại-học đương ra, đương độc-biện việc chế thuốc. Duy chỉ có thuốc hiệu này vẫn bằng giấy JOB thật hiệu, thì khongh iệun thuốc nào bằng hiệu này cả.

THẬT GIẤY VẤN THUỐC LÀ-HIỆU
JOB
 Của Ông Jean BARDOU chủ ra, hiệu mẫu đã ký tại Tòa-án Nay con trai ông ấy là Ông Pierre BARDOU nối nghiệp
 Hiệu giấy này đã được 450 cái Mỹ-Gay, 119 cái bằng vàng, 130 cái bằng Danh-dự. 62 lần được đánh Ngoại-hạng
 Chủ lãnh trưng Lán là: Ông Toulouse, B4 de Strasbourg, số 72-74 J.L. Paulhae ở Paris, Rue Béranger, số 21.
 Lãnh trưng bán tại: Ông BOY LANDRY ở 85 19 đường Bonnard, Saigon. Ông Đổng-dương là Ông ở 86 19 đường Francis-Garnier (Bờ-bò Hoàn-kiểm ngay gốc Dừa Hả-nội).
 Bán lẻ ở các hiệu thuốc-lá hoàn cầu.

Ai là chàng biết Giấy vấn thuốc là JOB, là hiệu giấy tốt nhất Giấy chấy được hềi không có tàn giấy thật nhỏ thớ, mà chế theo phép vệ-sanh rất cần mật.
 Xưa nay kẻ đã hàng nghìn người làm mạo giấy JOB, vì giấy JOB là giấy tốt nhất trong thế-giới, nhưng bôn-hiệu đã thừa các tòa-án, đã nghĩ xử trọng phạt các nhà làm mạo rồi.
VẬY HÚT THUỐC HIỆU JOB
 là bảo thể sức khỏe và lợi là rành mắt thuốc ngon.

TÌ VI CỎ BÌNH

Trong cơn trời nóng nực, sức tì vi có bệnh thì lấy làm hiểm nghèo cho mình làm phải dự-hệ cho nghiêm nhất vì trong cơn nắng nóng tì vi hay loại-dạ là vì có nhiều cỏ. Một là nó hay làm cho vật thực mau ỉ, hai là tì vi mình nóng nóng nước đã mà nóng rượi làm cho tì vi ra yếu ớt, ba là vì mình hay ra ỉn đồ cũng ỉt chùn chùn.
 Mỗi năm trong mùa nắng hừng có nhiều người chết vì bệnh ỉt, như là những người có tì vi không đặng ỉt, thì lấy làm quan ngại cho sanh linh.
 Tì vi không đặng ỉt thì phải mau mau mua thuốc Pilules Pink mà uống, chứ khá điển trị. Thuốc Pilules Pink đã uống làm và lại rõ ỉt.
 Mỗi buổi ăn cơm rồi uống một hoàn thì ỉt.

PILULES PINK
(Bổ-hoàn linh đôn)

Trong các tìm thuốc có bán, có trẻ tìm thuốc của Ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.
 Mỗi hộp giá là 2 quan 50; 6 hộp 27 quan 50.

Thầy thuốc nước ngoài và CỬN Michel NGUYEN-HIỆP-HÒA
 Tại chợ Lái-thiền, đường Abattoir.

Trật tới đúng toàn cầm-lai, trái, có đóng các món theo hiệu kim thời.
 Mặc cầm-thạch, thành của hay không mặc gỗ liền bốn kiền.
 Mặc cầm-thạch, thành của hay không mặc gỗ liền, bốn trụ, một trụ.
 Bàn lư 12 trụ, bàn rượu, bàn Salos, bàn viết.
 Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ của hay chạm vàng ba, hai, một, vân vân.
 Quý ông muốn đi xa gọi kiến hay ở cửa tại chỗ tới tư mua đồ cả sáng.

Le Directeur-Général: F.-E. SCHNEIDER
 Carrière Financière.....
 Saigon, le.....

A. FRASSÈTO
 Géomètre civil — 108 B' Charner Saigon

LEVÉ DE PLANS-EXPERTISES
 On demande de bons piqueurs
 Bons appointements

Thứ rượu này hay bổ nguyên khí. Trừ hàn nhiệt. Thêm sức cho trai tráng, Bồi ông và đờn bà. Làm cho thần thể ngũ tạng lực phủ thanh. Giúp cho mau có con.
 Cách dạn rượu thuốc này nó làm cho trở nên một món thức ăn rất hạng, try có dùng Quinquina làm cốt mặc dầu, chứ rượu này là một món khai vị.
 Uống nó rất thanh tao, Mau thấy hiệu nghiệm hơn các thứ thuốc khác.

KHẢ KỶ
 Muốn cho khỏi ỉm lác mà thiệt hại cho các qui khách thì hãng Dubonnet rao cho ai này hiểu rằng: Rượu hiệu Dubonnet này là rượu bổ nguyên khí, có dùng thuốc Quinquina làm cốt mà Hãng này thì có bộ hiệu tại Nam-Kỳ và Bắc-Kỳ, Trảng-Kỳ và Cao-mán là
 Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY đường Kinh Lấp môn bãi số 68, SAIGON

Thuốc điều hiệu này Bao xanh, để to mà lại vừa chừa. Có dán

Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY
 ở đường Kinh Lấp môn bãi số 68, SAIGON

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 + + NHÀ NGÀNH TẠI HAIPHONG, BORDEAUX, SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trừ savon hiệu « Bonne Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.
 Còn ai ưa dùng thứ rượu bổ, thường gọi là Quinquina thì hãy mua thứ rượu sau này:
 Một là « Toni Kola Secretat ».
 Hai là: Saint Raphaël Duces.
 Hàng này cũng có bán tù sắc tốt và chắc lăm, hiệu là tù « Dubois Oudlin ».
 Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares El Conde thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nư.
 Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này:
 Rượu chắt trắng và chắt đỏ trong thùng và chắt ra và Rượu Champagnes: Vve Clicquot-Ponsardin, Roederer, Moët et Chandon.
 Rượu Tisane de Champagne supérieure: B. et S. Perrier.
 Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey.
 Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vắn, rồi hiệu Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ rượu kêu là: vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita. Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger. Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère, Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.
 Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ phụ tùng.
 Cũng có trữ các thứ hộp quẹt Đổng-Dương, và ngoài Bến-thủy, gần Annam và ông quẹt Hànội (Tonkin) nư.
 Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy.
 Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỐC SÙNG VÀ LẮM XE MÁY
 TẠI TRĂNG St-Étienne
 MÀ THỜI
 HÃNG F. NICHOL, CAFFORT Successeur & đường Cathai số 36 SAIGON
 Có Bán SÙNG và đồ lư. B. THUỐC, ĐAN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. B. Đ. ẮT LẠI GIÁ RẺ
 Lọc-Chấn muốn mua vật chi thì xin đi thư như vậy:
 M. F. NICHOL, CAFFORT Successeur, 36 rue Cathai. — SAIGON.

Certificat de tirage à: Michel Auguste van der...
 Vu pour légalisation de la signature Saigon — Imp. F.-H. SCHNEIDER
 de M. Saigon, le 19 1914
 Le Maire de la Ville de Saigon